

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων

*Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες μέσω εργαστηρίων»
(MIS 5092064)*



ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ & ΕΥΘΥΝΗ

1. Ανθρώπινα Δικαιώματα
2. Συμπερίληψη: Αλληλοσεβασμός, Διαφορετικότητα

Έμφυλες Διακρίσεις και Βία στα Μ.Μ.Ε. και στην Τέχνη



Ελένη Καραγιάννη

Φιλοσοφία –Σκοπιμότητα προγράμματος

Στα ελληνικά δεδομένα η καταγραφή και η χαρτογράφηση των σχολικών προγραμμάτων και εγχειριδίων που ασχολούνται με τις έμφυλες ταυτότητες, το ζήτημα των έμφυλων σχέσεων, των έμφυλων διακρίσεων και της βίας και της σεξουαλικής εκπαίδευσης παρουσιάζουν κενά -βλέπε και έρευνες ΚΕΘΙ-, δεδομένου ότι οι σχετικές προσπάθειες είχαν πάντοτε έναν αποσπασματικό χαρακτήρα (ΙΕΠ, ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΟΠΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ, 2018).

Υπό αυτό το πρίσμα, η ανάπτυξη του συγκεκριμένου προγράμματος που φέρνει στο προσκήνιο τα ζητήματα των διακρίσεων και της βίας στα ΜΜΕ και την Τέχνη αποτελεί εργαλείο που φιλοδοξεί να συμβάλλει στον περιορισμό του φαινομένου, δεδομένου ότι η εκπαίδευση και η ευαισθητοποίηση σε θέματα φύλου (gender training) δεν αποτελεί ζήτημα που αφορά μεμονωμένες ομάδες όπως αυτών που απασχολούνται στα ΜΜΕ και του κοινού (αναγνωστών, θεατών και ακροατών) αλλά θα πρέπει να είναι σημείο αναφοράς και ακρογωνιαίος λίθος κάθε σχολικής λειτουργίας και καθημερινότητας τόσο σε μακρο- όσο και σε μικροεπίπεδο.

Ειδικότερα οι συμμετέχοντες/ουσες στην εκπαίδευση θα πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα στερεότυπα λόγω φύλου, να τα αποδομούν και να μην τα αναπαράγουν. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην ευαισθητοποίηση των ηλικιακά νεότερων αποδεκτών των μηνυμάτων, διότι αυτοί/ες είναι περισσότερο ευάλωτοι/τες σε πρότυπα και εικόνες που προβάλλουν τα ΜΜΕ, αλλά και πιο δεκτικοί στην υιοθέτηση των προβαλλόμενων σύγχρονων έμφυλων ρόλων.

Όπως σημειώνει η Μ. Ρεντεντζή στην Εισαγωγή του βιβλίου της Londa Schiebinger «Ο νους δεν έχει φύλο;: Οι γυναίκες στις απαρχές της νεωτερικής επιστήμης», *«το φύλο εκφράζει κοινωνικές διαφορές, αποτελεί έναν τρόπο σχηματοποίησης της εμπειρίας και αναπαράστασης των ιδεών και είναι ένα σύνολο ιδιοτήτων που σχετίζεται με τις δύο όψεις της ανθρώπινης φύσης. Απηχεί και αναπαριστά το περίπλοκο φαινόμενο της πολλαπλότητας των σχέσεων αρσενικού και θηλυκού, σχέσεων οι οποίες υπόκεινται σε αλλαγές κατά τη διάρκεια της ιστορικής πορείας, λειτουργεί ως όρος ανάλυσης πολιτισμικών δομών και, τέλος, αποτελεί μια σύγχρονη έννοια για την ερμηνεία των φαινομένων του παρελθόντος».*

Στις σύγχρονες συνθήκες της Παγκοσμιοποίησης και της «Κοινωνίας της Γνώσης» η έκρηξη της επιστήμης και της Τεχνολογίας είναι πραγματικότητα. Ο κοσμοπολιτισμός επιδρά στη διαμόρφωση μιας μαζικής κουλτούρας στην οποία η συμβολή των ΜΜΕ είναι ανυπολόγιστη. Η ανάπτυξη των ΤΠΕ τελειοποίησε τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (ΜΜΕ) και διευκόλυνε την παγκόσμια επικοινωνία και διαμόρφωσε μια νέα φάση λειτουργίας τους. Η δυνατότητα για άμεση και διαρκή ενημέρωση έχει διευρυνθεί εξαιρετικά και μετουσιώνεται διαρκώς αποκτώντας νέα χαρακτηριστικά και διαστάσεις και υπερβαίνοντας τα καθιερωμένα πεδία δράσης

αναφορικά με τα πολιτικά, επιστημονικά και κοινωνικά δρώμενα. Έτσι, τα ΜΜΕ διαδραματίζουν πλέον μη αμφισβητήσιμες συνθήκες και λειτουργίες (ανα)παραγωγής απόψεων και αντιλήψεων καθώς και στερεοτύπων και προκαταλήψεων με ρητό, άρρητο ή υπόρρητο τρόπο. Τα στερεότυπα, όμως, όπως γνωρίζουμε, αποτελούν τη βαθύτερη αιτία των ανισοτήτων σε βάρος των γυναικών που παραμένουν ακόμη στην κοινωνία. Τα ΜΜΕ ακολουθώντας τους κανόνες της αγοράς και τις πρακτικές της υψηλής ακροαματικότητας και τηλεθεαματικότητας, κατά κανόνα, επιβάλλουν τις δικές τους απόψεις, κανόνες, αξίες και έμφυλα πρότυπα, εμφανίζοντας τη γυναίκα ως κατώτερη, το γυναικείο σώμα εμπορευματοποιείται συστηματικά ενώ παράλληλα αγνοείται ο πλουραλισμός και η ποιότητα.

Κατά κανόνα, τα ΜΜΕ αποδίδουν εκ των προτέρων στις γυναίκες ρόλους και χαρακτηριστικά τα οποία πολλές φορές συνιστούν προσβολή για τις ίδιες και δεν ανταποκρίνονται στους ποικίλους ρόλους που έχουν στη δημόσια και ιδιωτική ζωή. Συγκεκριμένα, οι γυναίκες προβάλλονται ως σεξουαλικά αντικείμενα ή αντικείμενα της ανδρικής επιθυμίας, είτε προβάλλονται κυρίως στους παραδοσιακούς ρόλους της συζύγου, μητέρας, ερωμένης, αποσιωπώντας έτσι άλλους ρόλους που έχουν σήμερα οι γυναίκες π.χ. εργαζόμενη, γυναίκα σε θέσεις ευθύνης κλπ. Παράλληλα, τα ΜΜΕ, κυρίως στο χώρο της διαφήμισης, δεν διστάζουν να χρησιμοποιήσουν σεξιστικές εκφράσεις ή εικόνες, οι οποίες προβάλλουν τις γυναίκες ως κατώτερες και ως άτομα με λιγότερες και πιο περιορισμένες ικανότητες σε σχέση με τους άνδρες. Αξίζει, επίσης, να αναφερθεί ότι και στις περιπτώσεις προβολής περιστατικών έμφυλης βίας, οι γυναίκες προβάλλονται ως θύματα υπεύθυνα για την έμφυλη βία που υπέστησαν. Με άλλα λόγια, τα ΜΜΕ εξακολουθούν να προβάλλουν αναχρονιστικά πρότυπα γυναικών, παρά την έντονη παρουσία των γυναικών σήμερα σε πλήθος τομέων της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής (Σύνδεσμος για τα δικαιώματα της γυναίκας, Οδηγός Καταπολέμησης των Διακρίσεων λόγω φύλου στα ΜΜΕ, 2015).

Διάφορες μορφές βίας κατά των γυναικών: η ενδοοικογενειακή βία, η σεξουαλική βία, ο βιασμός, η πορνεία, η πορνογραφία, ο ακρωτηριασμός των γεννητικών οργάνων, το trafficking και η σεξουαλική παρενόχληση στον εργασιακό χώρο, φαινόμενα γνωστά και ως «κοινωνικά προβλήματα» είναι, σύμφωνα με τον κοινωνιολογικό ορισμό, υπαρκτές καταστάσεις, οι οποίες παραβιάζουν θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, έρχονται σε σύγκρουση με τις κυρίαρχες κοινωνικές αξίες και απαιτούν δράση για την καταπολέμηση και εξάλειψή τους.

Πτυχές του ζητήματος απαντώνται και στην Τέχνη και ιδιαίτερα στην απεικόνιση σκηνών σεξουαλικής βίας ή παρενόχλησης, θέματα που σε παλαιότερες εποχές αδιαμφισβήτητης πατριαρχίας ήταν ιδιαίτερα προσφιλή και προοριζόνταν για την αισθητική απόλαυση των φιλότεχνων.

Η Ελλάδα έχει υπογράψει (11.5.2011) τη Σύμβαση για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας του

Συμβουλίου της Ευρώπης, γνωστή και ως Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης (<https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/home>). Αυτή προτρέπει τα συμβαλλόμενα μέρη να αξιοποιήσουν στο διδακτικό τους υλικό θέματα όπως τους μη στερεοτυπικούς ρόλους των φύλων, τον αμοιβαίο σεβασμό, τη μη βίαιη επίλυση των συγκρούσεων στις διαπροσωπικές σχέσεις, το δικαίωμα στην προσωπική ακεραιότητα, προσαρμοσμένα στη βαθμιαία εξελισσόμενη ικανότητα των μαθητών/τριών, στα επίσημα προγράμματα σπουδών και σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης.

Έχοντας ωστόσο κατά νου ότι: α. η de jure προώθηση της ισότητας δεν σημαίνει και τη δια του αυτονοήτου de facto επίτευξή της και β. η ύπαρξη νομοθετικού πλαισίου και Κωδίκων Δεοντολογίας που στοχεύουν στην καταπολέμηση των στερεοτύπων λόγω φύλου στα ΜΜΕ δεν συνεπάγεται και την αυτόματη και ουσιαστική εφαρμογή τους, προκύπτει ότι η κατάλληλη ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση μέσω στοχευμένων προγραμμάτων, σχετικά με τα θέματα της έμφυλης βίας και των διακρίσεων μπορούν να συμβάλλουν στην καταπολέμηση των στερεοτύπων λόγω φύλου στα ΜΜΕ και την Τέχνη και να τα μετατρέψουν σε μέσο προώθησης της ισότητας.

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

Στη χρονική περίοδο πριν την έναρξη υλοποίησης του προγράμματος θα πρέπει να έχουν τεθεί οι κανόνες (συν)εργασίας για μικρές ομάδες. Πρόκειται για βασικούς κανόνες οι οποίοι μπορούν να γραφτούν μαζί με τους μαθητές/τριες και να αναρτηθούν κάπου στην τάξη για αναφορά.

Οι συζητήσεις μεταξύ των μαθητών/τριών στην τάξη μπορούν να είναι σημαντική εμπειρία για τους/τις μαθητές/τριες και τους/τις εκπαιδευτικούς. Για το λόγο αυτό, συνιστάται στους/στις εκπαιδευτικούς να προετοιμάσουν τους/τις μαθητές/τριες τους στην επιχειρηματολογία εντός τάξης και στη διεξαγωγή σφαιρικών και εποικοδομητικών συζητήσεων προτού προκύψει οποιαδήποτε διένεξη/σύγκρουση.

Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί απλώς να ενημερώσει τους μαθητές ότι η τάξη σύντομα θα ξεκινήσει ένα συναρπαστικό νέο έργο μαζί. Πριν όμως τεθεί σε κίνηση το έργο, οι μαθητές/τριες πρέπει να γνωρίσουν τα χαρτοφυλάκιά τους (portfolios) και να πραγματοποιηθεί η απαραίτητη ενημέρωση για τη φύση, την ουσία και τη χρησιμότητά τους.

Η οργάνωση της τάξης μπορεί να ακολουθήσει τη συνηθισμένη ομαδοποίηση των μαθητών/τριών ή να πραγματοποιηθεί ευέλικτη ομαδοποίηση με βάση τις γνώσεις, τα ενδιαφέροντα και το ιδιαίτερο μαθησιακό προφίλ των παιδιών. Οι ομάδες αριθμούν μέχρι 4 μέλη τα οποία θα εργάζονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ροής του μαθήματος ατομικά, εταιρικά ή ομαδικά.

Το πρόγραμμα αξιοποιεί έντυπα φύλλα εργασίας, Η/Υ και βιντεοπροβολέα. Ο υπολογιστής πρέπει να διαθέτει τα εργαλεία του Office και web browser. Το 3^ο, 4^ο και 5^ο εργαστήριο προτείνεται να διεξαχθούν στο εργαστήριο της πληροφορικής.

Επίσης στην ανάπτυξη του προγράμματος η συνεισφορά του/της εκπαιδευτικού των εικαστικών και της πληροφορικής θα ήταν πολύ σημαντική.

Η προηγούμενη γνώση επί του θέματος δε θεωρείται βέβαιη, δεδομένου ότι δεν υπάρχει κάποια παρόμοια θεματική στα γνωστικά αντικείμενα τόσο του δημοτικού σχολείου όσο και του γυμνασίου. Η ανάπτυξη, ωστόσο, του προγράμματος μπορεί να συνδεθεί με τα αντικείμενα της Γλώσσας, της Ιστορίας, της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής, των Εικαστικών και της Οικιακής Οικονομίας.

Τέλος, καθίσταται σαφές ότι το πρόγραμμα μπορεί να αναπτυχθεί με εναλλακτικούς τρόπους και να συμπεριλάβει άλλες θεματικές όπως είναι:

A. Η γνωριμία με ελληνικούς και διεθνείς φορείς που ασχολούνται με τα εν λόγω ζητήματα.

B. Το εθνικό πλαίσιο στρατηγικής για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων.

Γ. Παρουσίαση ευρωπαϊκών και διεθνών καλών πρακτικών αναφορικά με το θέμα: Κρίση και σχολιασμός τους.

Περιγραφή επτά Εργαστηρίων: Στοιχοθεσία των εργαστηρίων, προτεινόμενες δράσεις και υλικό αφόρμησης, επέκτασης, γενίκευσης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ



ΣΧΟΛΕΙΟ		ΤΜΗΜΑ.....	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ:
Θεματική	Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ - Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη	Υποθεματική	3. Ανθρώπινα Δικαιώματα 4. Συμπερίληψη: Αλληλοσεβασμός, Διαφορετικότητα



**ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ
(που προτείνονται)**



Γυμνάσιο: Α, Β, Γ


Τίτλος: Έμφυλες Διακρίσεις και βία στα Μ.Μ.Ε και στην Τέχνη

Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	<p>A1. Δεξιότητες μάθησης 21ου αιώνα (4cs) A3. Παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας B1. Δεξιότητες της κοινωνικής ζωής B2. Δεξιότητες της ψηφιακής ιθαγένειας Γ2. Δεξιότητες διαχείρισης των Μέσων Δ2. Πλάγια σκέψη Δ3. Ρουτίνες σκέψης και αναστοχασμός</p>
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική	

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>-Να διατυπώνουν κριτήρια συγκρότησης των ομάδων</p> <p>-Να αιτιολογούν τις επιλογές των κριτηρίων</p> <p>-Να αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα της ύπαρξης παιδαγωγικού συμβολαίου</p> <p>-Να αποδέχονται τους ρόλους που τους ανατίθενται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου έργου</p> <p>-Να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση ενός πλαισίου εργασίας</p> <p>-Να υιοθετούν τη μεθοδολογία εργασίας του προγράμματος</p> <p>-Να διερωτώνται πάνω στη νέα γνώση</p>	 <p>Γνωριμία των ομάδων, Παιδαγωγικό συμβόλαιο, Ανίχνευση των προηγούμενων γνώσεων και προσδοκιών</p>	<p>1. Δραστηριότητες</p> <p>A. Χωρισμού σε υποομάδες</p> <p>B. Ζεστάματος</p> <p>Γ. Γνωριμίας</p> <p>Δ. Προσδοκιών</p> <p>E. Ενεργοποίησης και δεσίματος της ομάδας</p> <p>Στ. Εμπιστοσύνης – συνεργασίας-επικοινωνίας</p> <p>2. Ιδεοθύελλα/Καταγραφή των απόψεων</p>
<p>-Να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν το φαινόμενο των έμφυλων διακρίσεων και της βίας</p> <p>-Να διακρίνουν ομοιότητες και διαφορές διαφορετικών εργαλείων ανάλυσης που προορίζονται για την προσπέλαση εικονιστικού υλικού</p> <p>-Να οργανώνουν κριτήρια κατασκευής εργαλείου ανάλυσης και ερμηνείας εικονιστικού υλικού</p> <p>-Να επιλέγουν δομικά στοιχεία συγκρότησης του πλαισίου μελέτης και επεξεργασίας εικόνων και εικαστικών έργων</p> <p>-Να συνθέτουν διαφορετικά περιεχόμενα για την κατασκευή ενός νέου εργαλείου αναφοράς</p>	 <p>Ευαισθητοποίηση γύρω από το φαινόμενο-Πλαίσιο, Εργαλεία Ανάλυσης των εικόνων</p>	<p>-Αφόρμηση/Κατευθυνόμενος διάλογος</p> <p>-Παρακολούθηση παρουσίασης σχετικά με κατασκευασμένα εργαλεία που μπορεί να αποτελέσουν τη βάση συζήτησης του εικονιστικού υλικού</p> <p>-Ενδο-ομαδική συζήτηση για την επιλογή δομικών στοιχείων κατασκευής ενός λειτουργικού εργαλείου μελέτης του εικονιστικού υλικού που θα περιλαμβάνεται στα φύλλα εργασίας</p> <p>- Καταγραφή των επιλογών των επιμέρους ομάδων</p> <p>-Ανακοίνωση των αποτελεσμάτων στην ολομέλεια των επιμέρους συζητήσεων</p> <p>-Σύνθεση εργαλείου κοινού για όλες τις ομάδες</p>

<p>-Να κατανοούν τι είναι ο σεξισμός στη γλώσσα.</p> <p>-Να διακρίνουν πώς ο σεξισμός συνδέεται με τη δομή και τη μορφή της γλώσσας</p> <p>-Να εφαρμόζουν στη μελέτη τους δομημένο εργαλείο ανάλυσης, επεξεργασίας και ερμηνείας</p> <p>-Να αντιλαμβάνονται τις γλωσσικές σχέσεις ισχύος και υποτίμησης/απαξίωσης στον προφορικό και το γραπτό λόγο</p> <p>-Να εντοπίζουν και αναλύουν τι είδους στερεότυπα και απόψεις για τα δύο φύλα δείχνει ο τρόπος που μιλάμε.</p> <p>-Να ενθαρρύνουν τη χρήση νεολογισμών που ακυρώνουν τη διατήρηση των διακρίσεων και των ανισοτήτων στη χρήση της γλώσσας και την καθημερινή έκφραση</p> <p>-Να επικρίνουν την αναπαραγωγή σεξιστικών γλωσσικών εκφράσεων</p> <p>- Να αξιοποιούν, στην καθημερινή τους έκφραση και επικοινωνία, γλώσσα που εκφράζει την ισότητα των φύλων</p>	 <p>Σεξιστική γλώσσα στα ΜΜΕ και την Τέχνη</p>	<p>-Εργασία σε ομάδες</p> <p>-Ενασχόληση με το 1^ο φύλλο Εργασίας</p> <p>-Εφαρμογή του εργαλείου ανάλυσης, επεξεργασίας και ερμηνείας εικονιστικού υλικού</p> <p>-Ανάπτυξη επιχειρηματολογίας στις μικροομάδες</p> <p>-Σύνθεση επιμέρους κειμένων</p> <p>-Ανακοίνωση των επιμέρους κειμένων στην ολομέλεια</p>
<p>-Να αναρωτιούνται πώς οι ιδέες και οι απόψεις για τους άντρες και τις γυναίκες προωθούνται ήδη από τη βρεφική και την παιδική ηλικία.</p> <p>-Να κατανοούν ότι το κοινωνικό φύλο συνδέεται με προκαθορισμένους ρόλους που συνιστούν διακρίσεις και ανισότητα</p> <p>-Να προβληματίζονται για τον τρόπο που προβάλλονται οι άντρες και οι γυναίκες στις διαφημίσεις.</p> <p>-Να αναθεωρούν τις απόψεις τους σχετικά με ανδρικά και γυναικεία επαγγέλματα</p> <p>-Να κρίνουν τις πρακτικές των ΜΜΕ με</p>	 <p>Έμφυλα Στερεότυπα στα ΜΜΕ και την Τέχνη</p>	<p>-Εργασία σε ομάδες</p> <p>-Ενασχόληση με το 2^ο φύλλο Εργασίας</p> <p>-Εφαρμογή του εργαλείου ανάλυσης, επεξεργασίας και ερμηνείας εικονιστικού υλικού</p> <p>-Ανάπτυξη επιχειρηματολογίας στις μικροομάδες</p> <p>-Σύνθεση επιμέρους κειμένων</p> <p>-Ανακοίνωση των επιμέρους κειμένων στην ολομέλεια</p>

<p>τις οποίες κάποιες δραστηριότητες και συνήθειες συνδέονται με άντρες και με κάποιες άλλες οι γυναίκες.</p> <p>-Να εντοπίζουν και αναλύουν διάφορα στερεότυπα που διακρίνουν τα επαγγέλματα σε «ανδρικά» και «γυναικεία».</p> <p>-Να αποδομούν τις απόψεις που περιορίζουν τα φύλα σε συγκεκριμένους ρόλους</p>		
<p>-Να περιγράφουν τις διαφορές εκφάνσεις τις λεκτικής και σωματικής βίας.</p> <p>-Να ανακαλύπτουν και να αναλύουν ποια είναι η οπτική του θύματος και ποια είναι η οπτική του θύτη.</p> <p>-Να εξηγούν με ποια έμφυλα στερεότυπα συνδέεται η οπτική του θύματος και με ποια η οπτική του θύτη.</p> <p>-Να διακρίνουν τις αιτίες των ενδοιασμών των θυμάτων στο να καταγγείλουν τους θύτες</p> <p>-Να συσχετίζουν τις μορφές βίας με το κοινωνικό συγκείμενο εντός του οποίου ασκούνται αυτές</p>	 <p>Λεκτική και Σωματική Βία στα ΜΜΕ και την Τέχνη</p>	<p>Εργασία σε ομάδες</p> <p>-Ενασχόληση με το 3^ο φύλλο Εργασίας</p> <p>-Εφαρμογή του εργαλείου ανάλυσης, επεξεργασίας και ερμηνείας εικονιστικού υλικού</p> <p>-Ανάπτυξη επιχειρηματολογίας στις μικροομάδες</p> <p>-Σύνθεση επιμέρους κειμένων</p> <p>-Ανακοίνωση των επιμέρους κειμένων στην ολομέλεια</p>
<p>-Να προτείνουν θεσμικές δράσεις που:</p> <p>α. εδράζονται στο σεβασμό της αρχής ισότητας των φύλων και το σεβασμό της προσωπικότητας του ατόμου</p> <p>β. περιλαμβάνουν ορισμούς των όρων που σχετίζονται με τα στερεότυπα λόγω φύλου και τις διακρίσεις που προκύπτουν από αυτά, εστιάζοντας στο χώρο των ΜΜΕ</p> <p>- Να αντιλαμβάνονται την αναγκαιότητα ύπαρξης κωδίκων δεοντολογίας που:</p> <p>α. διασφαλίζουν την προβολή των ποικίλων σύγχρονων ρόλων γυναικών και ανδρών που έχουν στη δημόσια και</p>	<p>Καλές Πρακτικές</p> 	<p>-Εργασία σε ομάδες</p> <p>-Ενασχόληση με το 4^ο φύλλο Εργασίας</p> <p>-Εφαρμογή του εργαλείου ανάλυσης, επεξεργασίας και ερμηνείας εικονιστικού υλικού</p> <p>-Ανάπτυξη επιχειρηματολογίας στις μικροομάδες</p> <p>-Σύνθεση επιμέρους κειμένων</p> <p>-Ανακοίνωση των επιμέρους κειμένων στην ολομέλεια</p>

<p>ιδιωτική ζωή</p> <p>β. προωθούν την παρουσία ανδρών και γυναικών διαφόρων ηλικιών, επαγγελμάτων και ικανοτήτων</p> <p>γ. αυξάνουν την προβολή ανδρών και γυναικών ως ατόμων εξίσου ικανών για:</p> <p>α) την άσκηση όλων των επαγγελμάτων, ώστε να σταματήσουν τα ΜΜΕ να αναπαράγουν το στερεότυπο της έμφυλης κατανομής της εργασίας και β) τη λήψη αποφάσεων τόσο στην ιδιωτική, όσο και στη δημόσια ζωή</p> <p>δ. περιλαμβάνουν προβλέψεις που αφορούν στον περιορισμό της προβολής της έμφυλης βίας, δεδομένου ότι αυτή συνιστά μορφή διάκρισης κατά των γυναικών.</p> <p>- Να κρίνουν ως σημαντική την εκπαίδευση σε θέματα φύλου (gender training) και η ευαισθητοποίηση</p>		
<p>Να συνδυάζουν τα αποτελέσματα των επιμέρους εργαστηρίων για να διαμορφώσουν μια συνολική πρόταση.</p> <p>-Να συνθέτουν τις επιμέρους και πιθανόν αντικρουόμενες απόψεις για τη συνολική πορεία</p> <p>-Να ασκούν κριτική για την μαθησιακή προσέγγιση.</p> <p>-Να διαμορφώνουν νέες προτάσεις για τη συνέχεια</p> <p>- Να επινοούν εναλλακτικές θεώρησης των συγκεκριμένων θεμάτων</p>	<p>Ανασκόπηση των Εργαστηρίων-Αξιολόγηση</p> 	<p>-Επιχειρηματολογία</p> <p>-Δημιουργία Οδηγού με τη σύνθεση των προϊόντων όλων των ομάδων</p> <p>-Κατασκευή αφίσας</p> <p>-Δημιουργία κοινωνικού μηνύματος</p> <p>-Συμπλήρωση φύλλου ετεροαξιολόγησης</p> <p>-Συμπλήρωση φύλλου αυτοαξιολόγησης</p>

Εκπαιδευτικό υλικό /συνδέσεις

1. http://www.iep.edu.gr/images/IEP/GENERAL/2018-05-15_odigos_isotita_fylon.pdf
2. https://www.jour.auth.gr/wp-content/uploads/2021/03/odigos_final_%CE%9C%CE%9C%CE%95.pdf
3. https://www.ethnos.gr/politismos/145562_sexoyaliki-bia-stin-tehni-itorini-ntropi-karote-itan-ypsili-tehni-kai-adoli
4. [Σεξιστικές διαφημίσεις που συζητήθηκαν πολύ \(newsbeast.gr\)](#)

Αξιολόγηση Εργαστηρίου- Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

Για την ανασκόπηση των εργαστηρίων οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να κατασκευάσουν οδηγό που θα αποτελείται από τα κείμενα που συνέθεσαν κατά τη διάρκεια των 3, 4, 5 και 6 εργαστηρίων, τον οποίο μπορούν να επιμεληθούν με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού της τάξης/φιλολόγου και να διανείμουν σε όλα τα τμήματα. Η διάχυση των σπουδαιότερων μηνυμάτων από τα εργαστήρια μπορεί να επιτευχθεί με: α. τη δημιουργία αφίσας και κειμένου καλών πρακτικών που θα αναρτηθούν σε εμφανές σημείο του χώρου της σχολικής μονάδας. Ωστόσο κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων σε συνέχεια της ενασχόλησης με τα φύλλα εργασίας θα παραχθούν γραπτά κείμενα από τους/τις μαθήτριες/τές τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν και ως τεκμήρια διαμορφωτικής αξιολόγησης της όλης διαδικασίας

Σημειώσεις:

Η αξιοποίηση των συνδέσμων θα πρέπει να γίνει με πολύ μεγάλη προσοχή. Πριν από την αξιοποίησή τους θα πρέπει ο/η εκπαιδευτικός να ελέγξει τη λειτουργία τους και να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να αποφευχθεί η ανάδυση κακόβουλου λογισμικού κατά τη διάρκεια της σύνδεσης των μαθητών/τριών.

Υποδειγματικό Υλικό- Δειγματικά Φύλλα εργασίας - Περιγραφή εργαστηρίων & δράσεων

Η παρουσίαση με τα εργαλεία ανάλυσης που θα χρησιμοποιηθούν ως βάση για τη δημιουργία πρωτότυπου εργαλείου ανάλυσης για το εικονιστικό υλικό παρατίθεται σε ξεχωριστό αρχείο word.

Τα φύλλα εργασίας θα αξιοποιηθούν παρατίθενται σε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Περιγραφή εργαστηρίων

Το κάθε ένα από τα εργαστήρια θα έχει ωριαία διάρκεια (μία διδακτική ώρα). Στην περίπτωση της παρουσίασης των εργαλείων ανάλυσης θα ήταν δυνατόν να δοθούν εκ των προτέρων στους μαθητές και τις μαθήτριες ώστε να έχει γίνει κάποια σχετική προεργασία.

1^ο Εργαστήριο

Το συγκεκριμένο εργαστήριο έχει σαν περιεχόμενο α. τη συγκρότηση και γνωριμία των μελών των ομάδων υπό το πρίσμα της συγκεκριμένης θεματικής και του έργου που πρόκειται να αναλάβουν. Σε αυτό το πλαίσιο θα διατυπωθεί, γνωστοποιηθεί και συμφωνηθεί το Παιδαγωγικό συμβόλαιο που αφορά τη συγκεκριμένη αποστολή. Θα ήταν επιθυμητό στο σημείο αυτό να διατυπωθούν προτάσεις από όλους/ες τους/τις συμμετέχοντες/ουσες για τους όρους και το περιεχόμενο αυτού του συμβολαίου ώστε να μην αισθάνονται οι εμπλεκόμενοι ότι κάποια πράγματα είναι επιβεβλημένα αλλά ότι αποτελούν προϊόντα κοινής και αμοιβαίας δέσμευσης. Πολύ σημαντικό επίσης είναι να δοθεί το πλαίσιο εργασίας και να εξηγηθεί ότι το συγκεκριμένο πρόγραμμα θα προσεγγιστεί με μία διαφορετική, καινοτομική μέθοδο που θα προϋποθέτει και θα συνδυάζει την ενεργό συμμετοχή, την επικοινωνιακή συζήτηση, την ανάπτυξη πρωτότυπου περιεχομένου γραπτού και εικονιστικού καθώς και πρωτότυπου εργαλείου προσπέλασης των εικονιστικών υλικών που προέρχονται από τη διαφήμιση και την Τέχνη

Το εργαστήριο κλείνει με την ενεργοποίηση/κινητοποίηση της περιέργειας και την ανάπτυξη γόνιμου προβληματισμού και ανταλλαγής ιδεών, σκέψεων και απόψεων σε σχέση με τα ζητήματα έμφυλων διακρίσεων και βίας στα ΜΜΕ και την Τέχνη που εμπερικλείει το υπό ανάπτυξη πρόγραμμα.

2^ο Εργαστήριο

Στο 2^ο εργαστήριο τα παιδιά καλούνται να κατασκευάσουν εργαλείο προσπέλασης εικονιστικού υλικού βασιζόμενα α. στο μοντέλο Perkins και β. στις ροές μαθησιακών δραστηριοτήτων και ρουτίνες σκέψης. Τα εργαλεία θα δοθούν στους/στις μαθητές/τριες με την προβολή παρουσίασης (περιλαμβάνεται στο υλικό του προγράμματος) η οποία μπορεί να έχει δοθεί από προηγουμένως στα παιδιά (μέσω e class ή με ηλεκτρονική αλληλογραφία). Αναμένεται ότι θα συνδυάσουν τα

δύο αυτά υλικά ώστε να καταλήξουν σε ένα πρωτότυπο εργαλείο που θα είναι λειτουργικό για την προσέγγιση του συγκεκριμένου προγράμματος. Σε πρώτη προσέγγιση τα δομικά στοιχεία θα συναποφασιστούν στο πλαίσιο των μικροομάδων. Το αποτέλεσμα της συνεργασίας θα τεθεί και πάλι σε διαπραγμάτευση, στην ολομέλεια. Το εργαστήριο θα ολοκληρωθεί με την από κοινού υιοθέτηση του μοντέλου που θα εφαρμόσουν για την προσέγγιση, ανάλυση και ερμηνεία των εικόνων που θα περιλαμβάνονται στα φύλλα εργασίας των εργαστηρίων 3, 4, 5.

3^ο, 4^ο και 5^ο εργαστήριο

Στα επόμενα εργαστήρια θα ακολουθηθεί παρόμοια μεθοδολογία και αναμένεται οι μαθητές και οι μαθήτριες να κινητοποιηθούν και να ανταποκριθούν με ενεργητικό τρόπο μέσα από την παρατήρηση και την ανάλυση των εικόνων που θα περιλαμβάνονται στα φύλλα εργασίας 1,2, και 3. Όπως είναι γνωστό οι μέθοδοι παρατήρησης και ανάλυσης εικόνων προσφέρουν ένα πρότυπο διαδικασίας παρατήρησης σύμφωνα με το οποίο οδηγείται ο παρατηρητής σε τομείς βαθύτερης κατανόησης τους, ενεργοποιώντας, παράλληλα, τη διάθεση του για στοχασμό πάνω στο θεματικό περιεχόμενο των συγκεκριμένων απεικονίσεων. Πρόκειται για μια συστηματικά σχεδιασμένη διαδικασία η οποία στοχεύει στο να γίνει κατανοητό το έργο μέσα από την ερμηνεία του και την απόδοση νοήματος. Εκτός από την εφαρμογή του δομημένου πρωτότυπου εργαλείου στα φύλλα εργασίας υπάρχουν ερωτήσεις που κατευθύνουν τους/τις μαθητές και τις μαθήτριες στα σημεία που θα πρέπει να δοθεί η έμφαση για την παραγωγή του καθενός γραπτού κείμενου που ολοκληρώνει το εργαστήριο. Εννοείται ότι το κάθε κείμενο θα είναι προϊόν συμφωνίας έπειτα από διαπραγμάτευση και επιχειρηματολογία.

6^ο εργαστήριο

Στο συγκεκριμένο εργαστήριο τα παιδιά με ευρηματικό, παραγωγικό και δημιουργικό τρόπο καλούνται να προτείνουν, με αφορμή το φύλλο εργασίας, πώς μπορούν να αξιοποιηθούν από τα ΜΜΕ και την Τέχνη πρακτικές θετικών παραδειγμάτων προς την κατεύθυνση της άρσης των στερεοτύπων των φύλων. Καλούνται επίσης να σκεφτούν, να συζητήσουν και να καταγράψουν μερικές καλές πρακτικές στους τομείς της νομοθεσίας, της δεοντολογίας, των Μ.Μ.Ε και της Εκπαίδευσης. Τα παραπάνω θα αποτυπωθούν σε κείμενα των οποίων όλες οι προτάσεις θα συμπεριληφθούν σε τελικό κείμενο το οποίο μπορεί να αναρτηθεί και αυτό, όπως και η τελική αφίσα σε εμφανές σημείο του χώρου της σχολικής μονάδας.

7^ο εργαστήριο

Περιλαμβάνονται δραστηριότητες ανασκόπησης και κλεισίματος της θεματικής και των υποθεματικών.

Ενδεικτικές δραστηριότητες για την περιγραφική αξιολόγηση

Για την περιγραφική αξιολόγηση προτείνεται να αξιοποιηθούν/χρησιμοποιηθούν επιλεκτικά από τον/την εκπαιδευτικό και κατά την κρίση του οι δείκτες που περιλαμβάνονται στο έγγραφο και κατά το μέρος που αφορούν τις δεξιότητες που καλλιεργούνται σε αυτό το πρόγραμμα:

08_ΦΥΛΛΟ ΠΡΟΟΔΟΥ ΜΕ ΔΕΙΚΤΕΣ 24-2_21v2

Φύλλα περιγραφικής αυτο-αξιολόγησης

Η αυτό αξιολόγηση των παιδιών θα πραγματοποιηθεί με τη συμπλήρωση του έντυπου του portfolio: Αρχείο PORTFOLIO WORD για το μέρος που αναλογεί στη θεματική ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ .

Περιγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων για το portfolio μαθητή/-τριας

Με την ολοκλήρωση των εργαστηρίων οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να γράψουν κάποιο μήνυμα κατά των έμφυλων διακρίσεων και της βίας στα ΜΜΕ και την Τέχνη που θα συμπεριληφθεί στο Portfolio τους. Μπορούν επίσης να καταγράψουν τις εντυπώσεις, τα συναισθήματα και τους προβληματισμούς που τους δημιούργησε το πρόγραμμα, ή να παρουσιάσουν κάποια απεικόνιση, σύνθεση ή κατασκευή που τους ενέπνευσε το πρόγραμμα.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ
 ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ 21+**

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
**Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
 Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**ΕΣΠΑ
 2014-2020**

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ 21+

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:
ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ
 ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ 21+**

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
**Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
 Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**ΕΣΠΑ
 2014-2020**

- Το «μοντέλο» του **D. Perkins**, στο βιβλίο **The Intelligent Eye: Learning to Think by Looking at Art** (1994), παρουσιάζεται αυτόνομο, έξω από το πλαίσιο των Αναλυτικών Προγραμμάτων, έτσι ώστε να υιοθετηθεί σε ποικίλα εκπαιδευτικά και μη περιβάλλοντα (π.χ. ως μέρος της Μουσειακής Αγωγής, ως εσωτερικός διάλογος του παρατηρητή ενός έργου τέχνης σε μια γκαλερί, ή ως κομμάτι μιας μαθησιακής διεργασίας)

Πρώτη Φάση	<ul style="list-style-type: none"> • Αυθόρμητη παρατήρηση • Πρώτες παρατηρήσεις • Πρώτα ερωτήματα • Εντυπωσιακά κεντρικών ερωτημάτων • Μικρή διακοπή παρατήρησης
Δεύτερη Φάση	<ul style="list-style-type: none"> • Διέγερση προσοχής • Αναζήτηση εκκλήξεων • Αναζήτηση ψυχικής διάθεσης • Αναζήτηση νοημάτων και συμβόλων • Τεχνικά ευκαυστικά στοιχεία • Χωροχρονική τοποθέτηση
Τρίτη Φάση	<ul style="list-style-type: none"> • Προσπάθεια ερμηνεία εκκλήξεων • Επάνοδος στα αρχικά ερωτήματα • Προσπάθεια απάντησης των αρχικών ερωτημάτων • Αναζήτηση εντυπωσιακών στοιχείων • Απάντηση στο γιατί εντυπωσιάζουν τα στοιχεία αυτά • Απάντηση των ερωτημάτων και εντυπωσιός αποδείξεων • Συμπεράσματα
Τέταρτη Φάση	<ul style="list-style-type: none"> • Επανάληψη • Ολιστική προσέγγιση του έργου • Τελικές απαντήσεις • Ερμηνείες • Κρίσεις • Αποφάσεις

Εφαρμογή των φάσεων της μεθόδου Perkins

Οι ερωτήσεις που ακολουθούν για όλα τα στάδια έχουν (ανα)προσαρμοστεί από το βιωματικό εργαστήριο με την αξιοποίηση του μοντέλου PERKINS με τίτλο: «Διαχρονικές αξίες στην εκπαίδευση σε ένα περιβάλλον που αλλάζει μέσα από τον ανατρεπτικό οραματιστή καλλιτέχνη Γιάννη Γαίτη» της κ. ΜΑΡΙΑΣ Α. ΔΡΑΚΑΚΗ, ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ 6ΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Ν.ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Ενδεικτικές ερωτήσεις 1ου σταδίου

- Τι βλέπετε ;
- Υπάρχουν, απορίες, ερωτήματα, παρατηρήσεις σχετικά με αυτό που βλέπετε;
- Υπάρχουν χαρακτηριστικά στοιχεία στο έργο που βρίσκετε ενδιαφέροντα;
- Καταγράψτε ό,τι βλέπετε κυκλώνοντας ενδιαφέροντα/εντυπωσιακά σημεία ή κρατώντας σημειώσεις.
- Θυμηθείτε ιδέες, απόψεις, σκέψεις σχετικές με το συγκεκριμένο έργο.
- Ξεκουραστείτε για λίγο (ένα με δύο λεπτά) και επανέλθετε με νέες παρατηρήσεις

Ενδεικτικές ερωτήσεις 2ου σταδίου

- Τι νομίζετε ότι συμβαίνει εδώ; Φτιάξτε ένα «σενάριο» γι' αυτό που βλέπετε
- Αναζητήστε τις υπερβολές στο έργο (στο χρώμα, την κίνηση, τις μορφές, τους όγκους κ.ά.
- Αναζητήστε εκπλήξεις και λάβετε υπόψη σας αυτές τις εκπλήξεις (κυκλώστε τις, μιλήστε γι' αυτές)
- Ψάξτε για συμβολισμούς και μηνύματα
- Κάντε συνδέσεις ιστορικές και πολιτισμικές
- Ψάξτε την ατμόσφαιρα που αποπνέει το έργο
- Συζητήστε για την ψυχική διάθεση/συναίσθηματα που σας δημιουργεί...

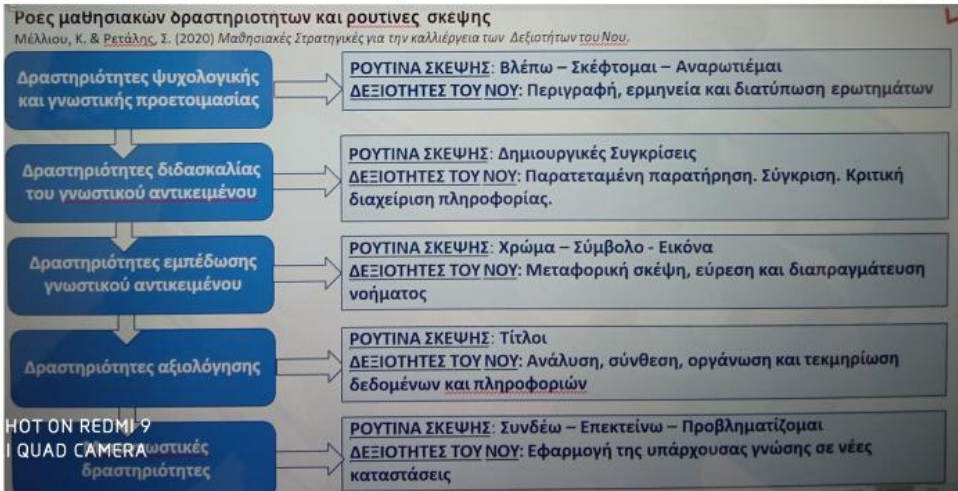
Ενδεικτικές ερωτήσεις 3ου σταδίου

- Γιατί ο/η καλλιτέχνης δημιούργησε αυτό/ά που σας εξέπληξε/ξαν; •
 Με ποιον τρόπο κατάφερε να σας εντυπωσιάσει; Εξηγήστε.
- Κάντε «διανοητικές αλλαγές»(π.χ. καταργήστε ένα αντικείμενο). Τι συνέπειες έχει αυτό για την ισορροπία του έργου και στην «αξία» του συγκεκριμένου αντικειμένου;
- Αναζητείστε τα «δυνατά» σημεία του έργου: Πώς τονίζονται; Ερμηνεύστε τη θέση τους στο έργο.
- Πώς το χρώμα και άλλα τεχνικά στοιχεία του έργου (οι φόρμες, οι όγκοι, οι γραμμές, οι πινελιές, η σύνθεση) επηρέασαν και προσέκλυσαν την παρατήρηση και τη σκέψη;

- Προσπαθήστε : α. να απαντήσετε στα ερωτήματά σας με βάση τις πληροφορίες που έχετε μέχρι τώρα συγκεντρώσει και β. να δώσετε λύσεις στις απορίες, ερωτήματα εκπλήξεις κτλ.
- Τεκμηριώστε ποια μπορεί να είναι τα σύμβολά ή τα μηνύματα που αναδύονται από το έργο.
- Ποια φιγούρα καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος; Γιατί συμβαίνει αυτό; Βρείτε τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στα αντικείμενα.
- Κάντε συγκρίσεις (με άλλα έργα τέχνης του ίδιου καλλιτέχνη ή και άλλων που επεξεργάστηκαν το ίδιο θέμα) για να ενδυναμώσετε τα επιχειρήματά σας σχετικά με την αποτύπωση των μηνυμάτων του έργου.
- Γενικά καταθέστε τεκμηριωμένες απόψεις και καταλήξτε σε δομημένα/στέρα συμπεράσματα.

4 η φάση: Ολιστική παρατήρηση

- Αξιοποιούνται ερωτήσεις εκπαιδευτικές τεχνικές με ολιστικό χαρακτήρα όπως:
- Δραματοποίηση: Οι μαθητές/τριες λαμβάνοντας υπόψη τα όσα έχουν παρατηρηθεί στις προηγούμενες φάσεις, δημιουργούν μια ιστορία και τη δραματοποιούν
- Γραφή κειμένου: Οργάνωση των σκέψεων σε γραπτό κείμενο, λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία των τριών προηγούμενων φάσεων
- Προφορική διατύπωση ολιστικών κρίσεων, αποφάσεων, συμπερασμάτων
- Εικαστική έκφραση των συναισθημάτων, ιδεών, σκέψεων κλπ.



- Τύπος Δραστηριότητας: Ψυχολογικής και γνωστικής προετοιμασίας
- Στρατηγική καλλιέργειας Δεξιοτήτων του Νου: Ρουτίνα σκέψης «Βλέπω-Σκέφτομαι-Αναρωτιέμαι»

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

- Παρατηρήστε προσεκτικά την εικόνα
- Ονομάστε ό, τι βλέπετε χωρίς να ερμηνεύσετε.
- Με βάση αυτά που είδατε, τι Μπορείτε να υποθέσετε απεικονίζεται; σκέφτεστε; ποιος/α
- Τι αναρωτιέστε; Υπάρχει κάποιο στοιχείο που δεν καταλαβαίνετε και θα θέλατε να διερευνήσετε περισσότερο;

Τύπος Δραστηριότητας: Διδασκαλίας του γνωστικού αντικειμένου
 Στρατηγική καλλιέργειας Δεξιοτήτων του Νου: Ρουτίνα σκέψης «Δημιουργικές Συγκρίσεις»

- Υποθέστε ότι βρίσκεστε κάπου όπου κανείς δεν μιλά ελληνικά. Σκεφτείτε στις ομάδες σας έναν τρόπο να επικοινωνήσετε με τους ανθρώπους που συναντάτε ώστε να πληροφορηθείτε πως θα πάτε όπου θέλετε. Παρουσιάστε στην ολομέλεια.
- Συγκρίνετε τις απαντήσεις σας με αυτές των συμμαθητών σας. Ποιον τρόπο επικοινωνίας θεωρείτε αποτελεσματικότερο; Τι σας κάνει να το λέτε;
- Αναρωτηθείτε γιατί διαφορετικές ομάδες μπορεί να σκέφτηκαν με παρόμοιο ή διαφορετικό τρόπο από τη δική σας;
- Σκεφτείτε μεταφορικά τη γλωσσική διαφορετικότητα. Αν ήταν συναίσθημα πως θα γιώθατε; Αν ήταν φαγητό από τι συστατικά θα είχε φτιαχτεί; Αν ήταν βιβλίο τι υπόθεση θα είχε;



Τύπος Δραστηριότητας: Εμπέδωσης γνωστικού αντικειμένου
 Στρατηγική καλλιέργειας Δεξιοτήτων του Νου: Ρουτίνα σκέψης «Χρώμα- Σύμβολο- Εικόνα»

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

- Επιλέξτε ένα χρώμα που κατά τη γνώμη σας αντιπροσωπεύει αυτό που βλέπετε. Αιτιολογήστε την επιλογή σας.
- Επιλέξτε ένα σύμβολο που κατά τη γνώμη σας αντιπροσωπεύει αυτό που βλέπετε. Αιτιολογήστε την επιλογή σας.
- Επιλέξτε μία εικόνα που κατά τη γνώμη σας αντιπροσωπεύει ό,τι βλέπετε. Αιτιολογήστε την επιλογή σας.

Τύπος Δραστηριότητας: Αξιολόγηση
Στρατηγική καλλιέργειας Δεξιοτήτων του Νου: Ρουτίνα σκέψης «Τίτλοι»

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

- Παρατηρήστε προσεκτικά τα αντικείμενα και κατάτάξέ τα σε κατηγορίες. Τι τίτλο θα έδινες σε κάθε κατηγορία;
- Με βάση ποια συγκεκριμένα κριτήρια σκέφτηκες τον τίτλο κάθε κατηγορίας;
- Σύγκρινε τους τίτλους των κατηγοριών που δημιούργησες με αυτούς που υπάρχουν στο βιβλίο σου.
- Ομοιάζουν ή διαφέρουν; Γιατί πιστεύεις ότι συμβαίνει αυτό;

Τύπος Δραστηριότητας: Μεταγνωστική
Στρατηγική καλλιέργειας Δεξιοτήτων του Νου: Ρουτίνα σκέψης «Συνδέω – Επεκτείνω – Προβληματίζομαι»

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

- Φτιάξτε λίστες/καταλόγους με εικόνες από αυτές που μελετήσατε
- Τι από αυτά που μελετήσατε επεκτείνει τη σκέψη σας σε νέες κατευθύνσεις; Τι άλλα είδη καταλόγων γνωρίζετε; Με ποιον ακριβώς τρόπο σας έχουν χρησιμεύσει;
- Έχετε απορίες; Τι ακριβώς σας έχει δυσκολέψει με τη δημιουργία καταλόγων και θα θέλατε να εξετάσουμε περισσότερο;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Φύλλο Εργασίας 1

3^ο Εργαστήριο: Σεξισμός στη γλώσσα

Σεξισμός είναι η πρακτική της διάκρισης ενός ατόμου με γνώμονα το φύλο του. Στη σύγχρονη κοινωνία, η διάκριση αυτή γίνεται εις βάρος των γυναικών, γεγονός που αντικατοπτρίζεται και στη γλωσσική μας χρήση και συμπεριφορά (**γλωσσικός σεξισμός**).

Η αρχαιολόγος που ξενάγησε τον Ομπάμα μιλά για τις εντυπώσεις της

Η βουλευτής Ελ.Μακρή-Θεοδώρου για τις αλλαγές στην παιδεία

Χρυσή Βιτζιλάκη: Μόλις ανέλαβε η πρώτη γυναίκα πρότανης του πανεπιστημίου Αιγαίου

- Το ασθενές φύλο.
- Ο Χ δεν φαίνεται αρκετά άντρας.
- Πώς ντύνεται έτσι, κορίτσι πράμα;
- Είναι πολύ πεταχτή
- Οι άντρες δεν κλαίνε.
- Κορίτσι για σπίτι.
- Η γυναίκα δεν πρέπει να προκαλεί.
- Ομολόγησε ότι είναι ομοφυλόφιλος.

[1]

Αυτή είναι η 17χρονη Ξανθιά που έβαλε κάτω τον... Αϊνστάιν

[2]

Η Ζωή ξεσκονίζει τις «δουλειές» της Βουλής

[3]

Η Μισέλ ζηλεύει παθολογικά τον Ομπάμα και... μισεί την Οπρα

[4]

Ο Ολάντ, δύο γυναίκες και τα... μαλλιοτραβήγματα

Τα πάθη του γάλλου προέδρου Φρανσουά Ολάντ - με πρωταγωνιστές τον ίδιο, την "αγριόγατα" νυν σύντροφό του Βαλερί Τριερβελέρ και την "προδομένη" πρώην σύζυγο Σεγκολέν Ρουσιγιάλ -, με παρασκήνιο τους διαδρόμους της εξουσίας και φόντο την ερωτική πόλη των Παρισιών.

[5]

Η σύντροφος του Ολάντ με τα 14ποντα τακούνια θάμπωσε τις ΗΠΑ [εικόνες]

Μελετήστε προσεκτικά τις παραπάνω εικόνες με βάση το εργαλείο που κατασκευάσαμε και στη συνέχεια γράψτε ένα κείμενο δίνοντας έμφαση: α. στο πώς εκφράζονται τα επαγγέλματα, β. ποιες στερεότυπες εκφράσεις είναι υποτιμητικές για τους ρόλους των δύο φύλων και γ. πώς παρουσιάζονται οι συμπεριφορές των γυναικών.

Φύλλο Εργασίας 2

4^ο Εργαστήριο: Στερεότυπα των φύλων στα ΜΜΕ και την Τέχνη



Εικόνα : Μπαλωμένος, Π. (2011)

Αφού παρατηρήσετε προσεκτικά τις εικόνες και συζητήσετε κάνοντας χρήση του εργαλείου που κατασκευάσαμε για την προσπέλαση του εικονιστικού υλικού γράψτε ένα κείμενο που θα δίνει έμφαση στα ακόλουθα:

Α. Τι είδους απόψεις και ιδέες προβάλλονται για τα δύο φύλα; Β. Η θέση της γυναίκας στην κοινωνία έχει αλλάξει ή εξακολουθούν να υπάρχουν στην καθημερινότητα των γυναικών εικόνες όπως οι παραπάνω; Γ. Έχετε υπόψη σας και άλλες τέτοιες απόψεις για τους άντρες και τις γυναίκες; Δ. Τελικά, ποια είναι η γνώμη σας; Υπάρχουν «ανδρικά» και «γυναικεία» επαγγέλματα, ρόλοι, παιχνίδια, ασχολίες;

Φύλλο εργασίας 3

5^ο Εργαστήριο: Λεκτική και Σωματική Βία στα ΜΜΕ και την Τέχνη

<https://www.youtube.com/watch?v=3AF9Rjki0DE>

<https://www.youtube.com/watch?v=aBLsWpymxsg>

[Το βίντεο για την Έμφυλη Βία που θα κάνεις χάρη στον εαυτό... - Provocateur](#)



Εικόνα 1: Νικολά Πουσέν, Η Αρπαγή των Σαβίνων Γυναικών, περ. 1633-4, λάδι σε καμβά, Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης, Νέα Υόρκη



Εικόνα 2: Τιντορέτο, Η Σωσάνα και οι πρεσβύτεροι.

Αφού δείτε το βίντεο, παρατηρήσετε προσεκτικά τις εικόνες και συζητήσετε κάνοντας χρήση του εργαλείου που κατασκευάσαμε για την προσπέλαση του εικονιστικού υλικού γράψτε ένα κείμενο που θα δίνει έμφαση στα ακόλουθα:

Α. Τι είδους βία εντοπίζετε στα παραπάνω; Β. Ποια στερεότυπα αναπαράγονται μέσα από τα παραπάνω για τον άντρα και ποια στερεότυπα για τη γυναίκα; Γ. Τι είδους προκαταλήψεις υπάρχουν για τον άντρα και τη γυναίκα σε τέτοια περιστατικά βίας;

4^ο Φύλλο Εργασίας

6^ο Εργαστήριο: Καλές Πρακτικές



Νεφέλη: Πιλότος

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΘΕΤΙΚΩΝ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΩΝ



Μαρία: Υδραυλικός




Women in top positions, *Financial Times* / Γυναίκες σε υψηλές θέσεις ευθύνης
<http://www.onereye.com/portfolio/financial-times-women-at-the-top/>



Gender violence, *Huffington Post Women* / Εμφύλη Βία
http://www.huffingtonpost.com/2015/02/18/indignadas-maria-maria-acha-kutscher_n_6699608.html

Οι παραπάνω εικόνες δείχνουν πώς μπορούν να αξιοποιηθούν από τα ΜΜΕ και την Τέχνη πρακτικές θετικών παραδειγμάτων προς την κατεύθυνση της άρσης των στερεοτύπων των φύλων. Μπορείτε να σκεφτείτε, να συζητήσετε και να καταγράψετε μερικές καλές πρακτικές στους τομείς της νομοθεσίας, της δεοντολογίας, των Μ.Μ.Ε και της Εκπαίδευσης;

	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	
	<i>Portfolio</i>	
	<i>Μαθητή Μαθήτριας</i>	
Γράφω το όνομά μου		
Όνομα		
Επώνυμο		
Ζωγραφίζω τον εαυτό μου ή βάζω μια φωτογραφία μου		
Γράφω μια λέξη ή μια φράση που να με εκφράζει (motto)		
Τάξη/Τμήμα		
Ημερομηνία Έναρξης		
Ημερομηνία Λήξης		



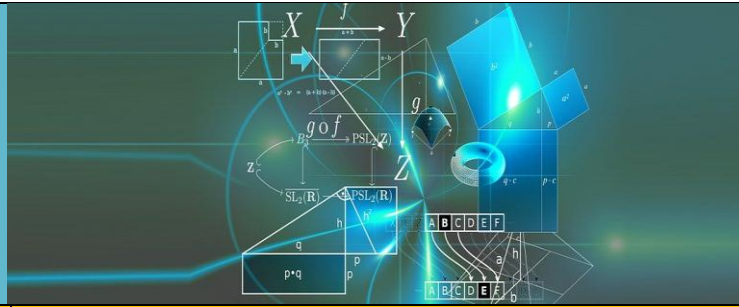
Στοιχεία Σχεδίου Δράσης	Ζω καλύτερα - Ευ Ζην: Μαθήματα ζωής και αγωγής της υγείας
Τίτλος Σχεδίου Δράσης του τμήματος/τάξης μου	
Ο σημαντικότερος για μένα στόχος του Σχεδίου Δράσης της τάξης	
Τι καινούργιο έμαθα από την υλοποίηση αυτού του θεματικού κύκλου; (γνώσεις)	
Πώς τα κατάφερα (δεξιότητες)	
Ποια δεξιότητα ζωής με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα μάθησης με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα του νου με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα τεχνολογίας, μηχανικής ή/και επιστήμης με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Γιατί είναι σημαντικό αυτό που έκανα (στάσεις)	
Τι θα άλλαζα στην υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης ώστε να γίνει ακόμα καλύτερο;	
Από τα έργα μου θα επέλεγα να παρουσιάσω στην τάξη μου ...	



Στοιχεία Σχεδίου Δράσης	Φροντίζω το Περιβάλλον : Άναψε πράσινο για τον πλανήτη
Τίτλος Σχεδίου Δράσης του τμήματος/τάξης μου	
Ο σημαντικότερος για μένα στόχος του Σχεδίου Δράσης της τάξης	
Τι καινούργιο έμαθα από την υλοποίηση αυτού του θεματικού κύκλου; (γνώσεις)	
Πώς τα κατάφερα (δεξιότητες)	
Ποια δεξιότητα ζωής με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα μάθησης με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα του νου με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα τεχνολογίας, μηχανικής ή/και επιστήμης με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Γιατί είναι σημαντικό αυτό που έκανα (στάσεις)	
Τι θα άλλαζα στην υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης ώστε να γίνει ακόμα καλύτερο;	
Από τα έργα μου θα επέλεγα να παρουσιάσω στην τάξη μου ...	




Στοιχεία Σχεδίου Δράσης	Ενδιαφέροναι και Ενεργώ - Κοινωνική Συναισθηση και Ευθύνη Κάνε πράξη τη συνεργασία και την προσφορά
Τίτλος Σχεδίου Δράσης του τμήματος/τάξης μου	
Ο σημαντικότερος για μένα στόχος του Σχεδίου Δράσης της τάξης	
Τι καινούργιο έμαθα από την υλοποίηση αυτού του θεματικού κύκλου; (γνώσεις)	
Πώς τα κατάφερα (δεξιότητες)	
Ποια δεξιότητα ζωής με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα μάθησης με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα του νου με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα τεχνολογίας, μηχανικής ή/και επιστήμης με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Γιατί είναι σημαντικό αυτό που έκανα (στάσεις)	
Τι θα άλλαζα στην υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης ώστε να γίνει ακόμα καλύτερο;	
Από τα έργα μου θα επέλεγα να παρουσιάσω στην τάξη μου ...	



Στοιχεία Σχεδίου Δράσης	Δημιουργώ και Καινοτομώ - Δημιουργική Σκέψη και Πρωτοβουλία : Χτίσε νέες ιδέες, δώσε νέες λύσεις
Τίτλος Σχεδίου Δράσης του τμήματος/τάξης μου	
Ο σημαντικότερος για μέν α στόχος του Σχεδίου Δράσης της τάξης	
Τι καινούργιο έμαθα από την υλοποίηση αυτού του θεματικού κύκλου; (γνώσεις)	
Πώς τα κατάφερα (δεξιότητες)	
Ποια δεξιότητα ζωής με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα μάθησης με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα του νου με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα τεχνολογίας, μηχανικής ή/και επιστήμης με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Γιατί είναι σημαντικό αυτό που έκανα (στάσεις)	
Τι θα άλλαζα στην υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης ώστε να γίνει ακόμα καλύτερο;	
Από τα έργα μου θα επέλεγα να παρουσιάσω στην τάξη μου ...	

ΟΙ ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ
 Στο τέλος κάθε θεματικής

	ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ - ΕΥ ΖΗΝ	ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΗ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
Πόσο σου άρεσε ο κάθε θεματικός κύκλος	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
Πόσο καλά συνεργάστηκες με την ομάδα σου	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
Πόσο πιο κοντά ήρθες με κάποιους/ες από τους/τις συμμαθητές/τριές σου	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
Πόσο χρήσιμος ήταν για σένα ο κάθε θεματικός κύκλος;	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
Από τα έργα σου τι θα επέλεγες να παρουσιάσεις στην τάξη σου;				

ΠΡΟΟΔΟΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ			
ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ σε σύνδεση με τις δεξιότητες ζωής των Εργαστηρίων Δεξιότητων			
Γνώση και κριτική κατανόηση Οι πληροφορίες που έχουμε για ένα θέμα και η ικανότητα να τις κατανοούμε και να τις χρησιμοποιούμε		ΑΥΤΟΑΞΙΟΛ ΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛ ΟΓΗΣΗ
Γνώση του εαυτού μου (σύνδεση με τις δεξιότητες ζωής, του νου και της μάθησης)	Αναγνωρίζω τα συναισθήματά μου.		
	Μπορώ να καταλάβω τον τρόπο με τον οποίο οι σκέψεις και τα συναισθήματά μου επηρεάζουν την συμπεριφορά μου.		
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ Η ικανότητα να φτάνουμε έναν στόχο και να φέρνουμε σε πέρας μια δράση		ΑΥΤΟΑΞΙΟΛ ΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛ ΟΓΗΣΗ
Συνεργασία (σύνδεση με τις δεξιότητες μάθησης: συνεργασία, επικοινωνία)	Όταν εργάζομαι ως μέλος μιας ομάδας, συμβάλλω στην ομαδική εργασία στον βαθμό που μου αναλογεί.		
	Ακούω προσεκτικά και σέβομαι τις απόψεις όλων των μελών της ομάδας.		
	Βοηθώ την ομάδα μου μέσα από το διάλογο να φτάσει σε μια κοινή απόφαση.		
ΣΤΑΣΕΙΣ Οι συμπεριφορές (ενέργειες, συναισθήματα, απόψεις) απέναντι σ' ένα άτομο, μία ομάδα ανθρώπων ή μία κατάσταση		ΑΥΤΟΑΞΙΟΛ ΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛ ΟΓΗΣΗ
Υπευθυνότητα (σύνδεση με δεξιότητες ζωής: υπευθυνότητα, ενσυναίσθηση και ευαισθησία, προγραμματισμός, παραγωγικότητα, οργανωτική ικανότητα)	Αναλαμβάνω την ευθύνη για τις πράξεις μου.		
	Αναγνωρίζω τα λάθη μου.		
	Αν πληγώσω κάποιον ζητάω συγγνώμη.		
	Ολοκληρώνω τις εργασίες μου.		
	Είμαι συνεπής σε ό,τι αναλαμβάνω		
Αυτεπάρκεια - Πιστεύω στον εαυτό μου (σύνδεση με δεξιότητες ζωής: αυτομέριμνα, υπευθυνότητα, προγραμματισμός, παραγωγικότητα, οργανωτική ικανότητα)	Πιστεύω ότι θα καταφέρω να επιτύχω ό,τι μου ζητούν.		
	Μπορώ να διαχειρίζομαι την αποτυχία χωρίς να απογοητεύομαι.		
	Μπορώ να ξεπερνάω τα εμπόδια που παρουσιάζονται όταν προσπαθώ να πετύχω κάτι.		
Αποδέχομαι την ύπαρξη άλλων πολιτισμών διαφορετικών από τον δικό μου (σύνδεση με δεξιότητες ζωής: πολιτιότητα, ενσυναίσθηση και ευαισθησία, πρωτοβουλία, προσαρμοστικότητα)	Μου αρέσει να γνωρίζω άλλους πολιτισμούς διαφορετικούς από τον δικό μου.		
	Μου αρέσει να μαθαίνω συνήθειες από άλλες χώρες.		
	Μου αρέσει να κάνω φίλους/φίλες από άλλες χώρες.		
	Μου αρέσει να ταξιδεύω σε άλλες χώρες.		
ΑΞΙΕΣ Οι γενικές πεποιθήσεις που καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο ενεργούμε		ΑΥΤΟΑΞΙΟΛ ΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛ ΟΓΗΣΗ
Σέβομαι την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και τα ανθρώπινα δικαιώματα (σύνδεση με δεξιότητες ζωής: πολιτιότητα, ενσυναίσθηση και ευαισθησία)	Πιστεύω ότι τα δικαιώματα των παιδιών θα πρέπει η κοινωνία να τα σέβεται και να τα προστατεύει.		
	Σέβομαι την άποψη του άλλου κι ας μη συμφωνώ.		
	Εκφράζω ελεύθερα τη γνώμη μου.		
Πιστεύω στην δημοκρατία, τη δικαιοσύνη, την ισονομία, την ισότητα (σύνδεση με δεξιότητες ζωής: πολιτιότητα και υπευθυνότητα)	Πιστεύω ότι οι νόμοι θα πρέπει να εφαρμόζονται και να επιβάλλονται πάντα με δίκαιο τρόπο.		
	Πιστεύω ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν δικαίωμα στην ισότιμη και αμερόληπτη μεταχείριση.		
Σέβομαι τον πολιτισμό των άλλων και τον δικό μου (σύνδεση με δεξιότητες ζωής: κοινωνικές δεξιότητες, ενσυναίσθηση και ευαισθησία, προσαρμοστικότητα και ανθεκτικότητα)	Καταλαβαίνω την ύπαρξη πολιτισμών διαφορετικών από τον δικό μου, αναγνωρίζω τις ομοιότητες και αποδέχομαι τις διαφορές.		
	Υποστηρίζω ότι άνθρωποι με διαφορετικό τρόπο σκέψης, ζωής και συνηθειών μπορούν να ζουν αρμονικά στην ίδια κοινωνία.		
	Καταλαβαίνω ότι οι σκέψεις μου και οι πράξεις μου επηρεάζονται από την κοινωνία και την εποχή που ζω.		

ΠΡΟΟΔΟΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΙΣ ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ		ΑΥΤΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
σε σύνδεση με τις ψηφιακές δεξιότητες ζωής των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων			
Πληροφορίες και επεξεργασία δεδομένων	Ψάχνω για απλά δεδομένα σε απευθείας σύνδεση (εικόνα, δεδομένα). Μπορώ να βοηθήσω τον εαυτό μου με μια ποικιλία πηγών.		
	Ξέρω κάποιες μηχανές αναζήτησης και μπορώ να χρησιμοποιήσω διαφορετικές λέξεις-κλειδιά για να βρω τις πληροφορίες που θέλω.		
	Μπορώ να αποθηκεύσω το αρχείο στον επιλεγμένο φάκελο στη συσκευή μου και να το βρω.		
	Μπορώ να βρω στο Διαδίκτυο αυτό που ζητώ, κάθε φορά που ψάχνω και να αγνωρίζω τι είναι αξιόπιστο και τι όχι.		
Ψηφιακή Επικοινωνία	Σε μια ηλεκτρονική τάξη, ξέρω πώς να στέλνω μηνύματα σε επιλεγμένους συμμαθητές και να χρησιμοποιώ ένα κανάλι συνομιλίας.		
	Επικοινωνώ χρησιμοποιώντας διάφορα εργαλεία (e-mail, Skype, κοινωνικά δίκτυα...).		
	Μπορώ να στείλω διάφορα αρχεία (κείμενο, εικόνες) ως συνημμένα σε ένα e-mail.		
	Επιλέγω τις πληροφορίες που θέλω να κοινοποιήσω σύμφωνα με τους στόχους μου.		
Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου	Χρησιμοποιώ εργαλεία για τη δημιουργία, επεξεργασία και συνδυασμό ψηφιακού περιεχομένου.		
	Γνωρίζω ότι το υλικό και το περιεχόμενο στο διαδίκτυο έχει δημιουργηθεί από άλλους ανθρώπους (συγγραφείς) και έχει πνευματικά δικαιώματα που πρέπει να σεβόμαστε.		
	Γνωρίζω ότι το υλικό και το περιεχόμενο στο διαδίκτυο έχει δημιουργηθεί από άλλους ανθρώπους (συγγραφείς) και έχει πνευματικά δικαιώματα που πρέπει να σεβόμαστε.		
	Μπορώ να χρησιμοποιώ γλώσσες προγραμματισμού και εκπαιδευτική ρομποτική με τη χρήση πλακιδίων (π.χ. Scratch, Scratch junior, Scratch for Arduino, κ.λ.π.).		
Ασφάλεια	Γνωρίζω ότι όταν χρησιμοποιούνται τεχνολογίες, υπάρχει κίνδυνος που μπορεί να επηρεάσει την απόδοση της ψηφιακής συσκευής μου.		
	Προστατεύω τον κωδικό πρόσβασής μου και δεν τον μοιράζομαι με άλλους ανθρώπους. Ξέρω σε ποιον να στραφώ εάν υπάρχει πρόβλημα.		
	Ξέρω πως να δημιουργήσω έναν ασφαλή κωδικό πρόσβασης ακολουθώντας τις οδηγίες.		
	Είμαι προσεκτικός/ή όταν μου ζητάνε προσωπικά στοιχεία όπως π.χ. κωδικό πρόσβασης, προσωπικά αρχεία κ.λ.π.		
	Όταν καταλάβω περίπτωση απειλής (διαδίκτυακή βία) ενημερώνω άμεσα τους ενήλικες.		
Επίλυση προβλήματος με ψηφιακά μέσα	Όταν λύνω ένα πρόβλημα τότε: Χρησιμοποιώ αλγορίθμους, δηλαδή μια σειρά από βήματα για να το λύσω.....		
	Όταν λύνω ένα πρόβλημα τότε: Προσπαθώ να καταλάβω ποια στοιχεία από τα μαθηματικά χρειάζομαι.....		
	Όταν λύνω ένα πρόβλημα τότε: Προσπαθώ να το απλοποιήσω και συγκεντρώνω μόνο στα στοιχεία που χρειάζομαι...		
	Όταν λύνω ένα πρόβλημα στον υπολογιστή συνεργάζομαι μαζί με άλλους για να λύσουμε διαφορετικά μέρη του προβλήματος την ίδια στιγμή.		
	Όταν λύνω ένα πρόβλημα ψάχνω να βρω πώς μπορώ να συγκεντρώσω δεδομένα και πληροφορίες και να τις αναλύσω για να με βοηθήσουν στην επίλυση του προβλήματος.		
	Τρέχω συχνά το πρόγραμμά μου για να βεβαιωθώ ότι κάνει αυτά που θέλω και επιδιορθώνω όποια προβλήματα εντοπίσω.		